

INŠTITUT ZA GOZDNO IN LESNO
GOSPODARSTVO PRI BF
61001 LJUBLJANA, VEČNA POT 2
P. P. 523-X, TELEFON 264 761

ŠTEV.:

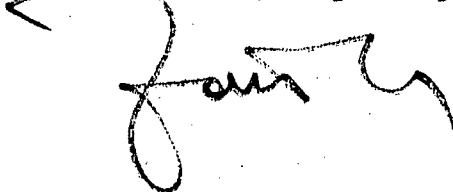
DATUM: 25.7.1980

oxf. 911: (497.15 Sarajevo) = 861

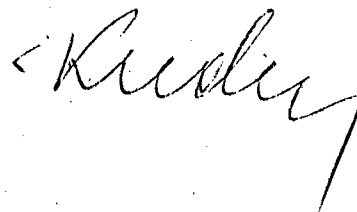
PRIJEDLOG NACRTA PROGRAMA IZRADE PLANSKIH DOKUMENATA ZA
PODRUČJE PROŠIRENOG SPORTSKOG-REKREACIONOG CENTRA
"BENTBAŠA" U SARAJEVU

Za autore rada
izradjen u organizaciji AB - Arhitektni biro Ljubljana

Ženta Ivan, dipl.ing.šum.

Director instituta: /a
Marko Kmecl, dipl.ing.šum., oec.

Faint, illegible text covering the majority of the page, likely bleed-through from the reverse side of the document.

e 288

STEV.: 2046

DATUM: 25.7.1980

Skupština grada Sarajevo
Gradski sekretariat za prostorno uređenje
u ruke: Maltarić Aleksandar, dipl.ing.

Ul. Mis Izbina br.1
71 000 - S a r a j e v o

PRIJEDLOG NACRTA PROGRAMA IZRADE PLANSKIH DOKUMENATA ZA PODRUČJE
PROŠIRENOG SPORSTSKO-REKREACIONOG CENTRA "BENTBAŠA" U SARAJEVU

U smislu dogovora šaljem vam "Prijedlog nacrtu" u obliku skice
koju bi definirali na osnovu ličnog razgovora, na kojem bi sa
naše strane sudelovali:

- direktor Šumarskog instituta Marko Kmecl, dipl.ing.šum.oec.
- direktor Arhitektnog biroa Janez Lajovic, dipl.ing.arh.
- vodja Odelenja za prostorno planiranje na Institutu
za šumarstvo - Ivan Žonta, dipl.ing.šum.

Izvinjavamo se za zakašnjenje, koje je nastalo zbog objektivnih
razloga.

U ime radne grupe
i direktora insituta te u svoje ime vas pozdravlja

Ivan Žonta, dipl.ing.šum.

[Handwritten signature]

U V O D

Raspisivač konkursa je u PREPORUKAMA konstatovao:

- da na osnovu propozicija nijedan konkursni rad, bez značajnijih intervencija, ne može poslužiti kao idejno rješenje regulacionog plana za predmetno područje,
- da će se URBANISTIČKA DOKUMENTACIJA (regulacioni plan ili idejno rješenje regulacionog plana) raditi na osnovu PROGRAMA koji je radjen za ovaj konkurs,
- da je neophodno izvršiti ponovnu detaljnu analizu ovoga PROGRAMA, provjeriti pojedine njegove postavke (posebno u kvantitetu ili svrsishodnosti nekih sadržaja) te izvršiti eventualnu reviziju,
- da na preispitivanje PROGRAMA upućuju brojne korisne ideje, sugestije i predlozi u gotovo svim ponudjenim elaboratima,
- da se preporučuje provjera daljnje izrade PLANERSKO-URBANISTIČKE DOKUMENTACIJE autorima rada pod šifrom 04 uz uslov da se prihvati sve primjedbe i sugestije raspisivača konkursa.

Polazeći od ovih konstatacija ocjenjivačkog suda, kao rezultata konkursnog rješenja i imajući u vidu konkursni PROGRAM, a naročito polazeći sa rezultatima prijedloga naše radne grupe na osnovu nekih dosadašnjih mogućih djelimičnih analiza; možemo samo potvrditi neophodnu nužnost za produblјivanje planerske razrade obradivanog coninga uz saradnju sa odgovornim organima društveno-političke zajednice grada Sarajeva.

I. A N A L I Z A

Imajući u vidu veoma složene zahteve u pripremama na izradi društvenih planova društvenopolitičkih zajednica uvrejeni smo, da je ova problematika grada Sarajeva već ranije toliko izdiskutovana, da u prostornoj komponenti društvenog plana nema nikakvih većih razvojnih dilema o namjeni površina i u proširenoj conu slivnog područja Miljacke.

Ako postoje ma koje suprotnosti različitih društvenih programa onda treba to razrešiti u postupku samoupravnog i susretnog planiranja, koje bi trebalo da donese optimalnu variantu upotrebe komparativnih prijednosti obradjivanog područja Miljacke.

Traži se dakle definitivan coning obrade na osnovu postojeće urbanističke dokumentacije u okviru "PRIJEDLOGA PROGRAMA IZGRADNJE I PROSTORNOG RAZVOJA GRADA SARAJEVA za period 1971 - 1985", ili na osnovama nekih drugih prostorskih dokumenata gradske i prigradske cone.

U tom smislu ocjenjivamo, da je od najvećeg značaja baš utvrđenje komparativnih prijednosti u odnosima na druga prigradska područja. Pa sa toga zaključujemo kao polazni zadatak za daljnji rad sledeće opredeljenje:

1. Ako je dovoljno poznata funkcija prigradskih cona, onda je potrebno:
 - definiranje coninga obrade u smislu proširenog područja Miljacke (od prilike područje obradivano sa strane naše radne grupe što znači približno 2.000 ha)
2. Ako ocjenjujemo da u društvenim dokumentima funkcije prigradskih cona nisu utvrđene u dovoljnoj mjeri, onda treba:
 - globalnim analitičkim i planerskim metodama utvrditi odnose prigradskih cona
 - definirati coning detaljne obrade u smislu proširenog područja Miljacke

Ovaj prioritetni zadatak utvrdio bi planerima i društvu, a naročito (barem trebalo bi) prostoru optimalnu globalnu namjenu površina u okviru kojeg se možemo lakše odlučiti o kvalitetu i kvantitetu daljnjih planskih zadataka.

U toku razrade raspisnog PROGRAMA došli smo do zaključka, da to predstavlja ključno pitanje a njegovo pravilno rješenje osigurava realizaciju donešenog programa, a što je možda najvažnije, predstavlja i dosta realnu mogućnost za njegovu najjeftinije, dugoročno održavanje uz održavanje optimalne ravnoteže čovekove sredine.

Iz pravilnog odgovora odmah proizlazi sljedeća problematika, koja treba da utvrdi i definiše:

3 - ulogu šumskih zemljišta

4 - i ulogu poljoprivrednih zemljišta u zaledju grada Sarajeva

Pored ostalog moramo imati u vidu da je sa aktivnošću poljoprivrede i šumarstva osigurano najjeftinije održavanje privrednog prostora, a pored toga i kao gradsko strateško područje tako u pogledu proizvodnje hrane kao i u pogledu obezbedjivanja grada i gradjana u situacijama elementarnih nepogoda ili u situacijama za potrebe opšte narodne odbrane.

Čini se da je ovo pitanje bitno i koje naročito može i mora da bude opredjeljeno u odgovoru na coniranje (tačka 1, 2).

Tek definisanjem ovih parametra možemo bez nagadjanja opredjeliti strategiju razvoja grada, u što možemo svrstati i intenzivne rekreacione predjele koji zbog intenzitete i načina izrabe ne mogu više služiti primarnoj proizvodnji ili pak je ona toliko ometana, da ekonomski nije više interesantna.

U našem dosadašnjem radu smo se obradom gradiva tog pitanja tek dotakli toliko, da smo dobili jedan dosta skiciozan rezultat, kojeg bi trebalo u daljnjom radu naročitu produbiti elementarnim istraživačkim radom barem sledećih elemenata:

5 - relief područja

6 - hidrografija

7 - klima

8 - geologija

9 - pedologija

10 - fitocenološka istraživanja šumskih i livadskih zajednica

11 - divljač i značajnije zoocenoze

12 - sadašnje stanje korištenja prostora

a) poljoprivredne površine

b) šumske površine

c) vodene i bujične površine

d) urbanizirane površine

Iz napomenutih istraživanja proizlazi očigledno težište na ekološkom ispitivanju prostora koje mora obezbediti dovoljnu banku podataka za potrebe daljnjih planerskih postupka, to je valorizacije prostora i na tim osnovama primjernih projektnih rješenja.

13 -U analitičku fazu - pripremu banke podataka - moramo takodje svrstati istraživački rad po pitanju prirodne i kulturne baštine obradivanog područja.

14 - Od veoma velike koristi bi takodje bila izvjesna sociološka analiza naročito u pogledu strukture stanovništva tog predjela kao i analiza spremnosti gradjana i njihovih istinitih potreba da dio svobodnog vremena prežive u "brdsko-planinskom" području odmah iza grada uz tjesan i na padinama Miljacke.

Znači da već u fazi ANALIZA možemo donekle opredjeliti interesna područja i vjerovatnost funkcionalnih granica tako same rekreacione cone Bentbaša kao i izvesnih odnosa pojedinih resursa iznutar rekreacione cone.

II. VALORIZACIJA

Ovako pripremljeni možemo preći u fazu valorizacije pojedinih planerskih elemenata i kompleksa pojedinih resursa.

Mada se ponekada smatra, da može dobra analiza nadomjestiti valorizaciju, mi u tom slučaju ne bi išli tim putem, jer je osjetljivost tog područja tako velika, da bi mogli; zbog želje po smanjivanju troškova planiranja, nehotimično donjeti zaključke u suprotnosti sa prirodnim mogućnostima prostora. U odsutnosti valorizacije moglo bi se desiti, da forsiramo neke aktivnosti u prostoru, koje u njemu uopšte nemaju mjesta. (pitanje skijanja) a mogle bi donjeti praktički nenadomjestljive štete tako krajoliku kao i prirodnim resursima, što u konačnoj fazi vodi društvo, mjesto u rekreacijske aktivnosti u smjer nužnosti sanacijskih aktivnosti u tom području. U fazu valorizacije ubrajamo takodje grafičke i verbalne zaključke ostalih konkursnih radova, koje je potrebno vidjeti u svjetlu proširenih i dubljih analiza prostora. Takodje ne smemo zaboraviti na stavove radnih organizacija i pojedinaca (poljoprivrednike) koji gaz-

duju ili su planirali gazdovanje na tim zemljištima.

Ocjenujemo da možemo našim metodama valorizacije, od kojih su neke dosta složene (od pitanja valorizacije šuma i plodnih zemljišta uopšte, do valorizacije kulturne i prirodne baštine) a neke i jednostavnije (kao što su sociološke valorizacije), uz saradnju gradskih (sarajevskih) institucija i njihovih iskustava doći dosta brzo do pouzdanih vrednovanja analitskih elemenata.

III. S I N T E Z A - URBANISTIČKA DOKUMENTACIJA

Konkretni planski dokumenat znači onda obradu analitičkih gradiva kroz sisteme pojedinačnih valorizacija sa kojima obezbjedimo trajnu optimalnu funkciju prostora za nove čovjekove potrebe.

Uvažujući PROGRAMOM date zahtjeve naša je radna grupa nužno tražila širi prostor za njegovu realizaciju a to je od prilike 2000 ha. Naime, očigledno je, da u datim prostornim dimenzijama, po PROGRAMU od prilike 400 ha, nije moguće realizirati tako zahtjevnog programa bez ozbiljnih štetnih posledica za prostor - a konačno za društvo.

Takodje možemo konstatovati da i projekcija programa u širem prostoru ima značajne primjedbe, što znači nedostatak u procesu ili još preciznije: parcijalno predimenzionisanje nekih planerskih parametra u odnosu na veoma veliko osjetljivost nekih ekosistema područja.

Sa obzirom na zahtjeve PROGRAMA u raspisnom konkursu i na dosadašnji rad na dokumentaciji uredjenja područja, možemo donekle prognozirati istinitost programa koji bi trebao da se realizira razradom plana.

U tu svrhu predlažemo preglednu tabelu i kartu u kojoj smo po zonama identificirali moguće rekreacione aktivnosti, koje bi trebalo da se nadopune odnosno korigiraju u smislu:

ZONE PO RASPISU KONKURSA

I

II

III

ZONE PO PROJEKTU
OKVIRNA PODJELA
GRUPACIJA PO GLAVNIM
AKTIVNOSTIMA

UŽI MJESNI REKREACIONI PARK

ŠIRŠE PRIGRADSKO REKREACIONO PODRUČJE

MJESNA REKREACIJA

SPORTSKI PARK

ALPSKI CENTAR

TURISTIČKI KOMPLEKSI

BROJ ZONE
IME ZONE

1
KUPALIŠ-
TE. BENT-
BAŠA

2
GRADSKI
BEDEMI

3
DARIVA
KORIJA

4
LUKA

5
MOŠČANICA
BORIJA

6
KOZJA
ČUPRIJA

7
VIDIKOVAC
KOSMATICA

8
KANJON
MILJACKA

9
JEZERO
SASTAVCI

10
PRISOJE

11
ČELJIGOVIĆI
SJENOVICA
GRADISTE

12
KANJON
BULOZI

AKTIVNOSTI:

KOŠARKA

ODBOJKA

RUKOMET

TENIS

BOČANJE

TRIM STAZE

ALPSKO SKIJANJE

DJEČJE SKIJALIŠTE

TRČANJE SKIJAMA

TURNO SKIJANJE

SANKANJE

RODLANJE LIGURANJE

KLIZANJE

KUPANJE

DJEČJE IGRE UZ VODU

VESLANJE

KAJAK STAZE

RIBARJENJE

ŠETNICA-PROMENADA

REKREACIJSKI PUT

PUTEVI OČIGLEDNE NASTAVE

KONJIČKI PUTEVI

BICIKLISTIČKE STAZE

ŽIČARE

PLANINARSKI PUT

POLIGONI ZA OBUKU

STRELIŠTE

KAMPIRANJE

PODRUČJE ZA UZGOJ DIVLJADI

ALPINISTIČKI POLIGONI

ALPINISTIČKI VRTIČ

TEFERIĆ

LOŽIŠTA

X
X
X

02

X
X
X
X

02

(X)

X

X

X

X
X

(X)

(X)

(X)

(X)

(X)

(X)

(X)

X

(X)

X

(X)

X

X

(X)

X

X

X

- potpunijih istraživanja
- realnih želja i mogućnosti grada za podizanje rekreacionog centra
- definisanje privrednog programa iskorišćavanja zemljišta (poljoprivreda, šumarstvo), sa posebnim ozirom uticaja na grad
- definiranje područja i stepena urbanizacije (stanovanje, radno mjesto, komunalna infrastruktura)

U preglednoj tabeli obelježili smo različitim oznakom

- programe, koji vjerovatno ne dodju u obzir za razradu
- ⊗ - programi, koji predstavljaju po našem mišljenju dosta velike probleme
- x - ostalo su programi, koji bi mogli da se realizuju, vjerovatno bez naročitih poteškoča
- 02 - program kojeg obradjuje radna grupa za izradu investiciono-tehničke dokumentacije za pojedine objekte mikrolokali-teta Bentbaša

Za realizaciju ovako složene projektne dokumentacije mišljenja smo, da je potrebno organizirati radni team koji bi bio konstituiran:

- sa institucija iz kojih je bila sastavljena radna grupa to je:
 - Arhitektni biro Ljubljana
 - Odelenje za prostorno planiranje na Institutu za šumarstvo - Biotehničke fakultete Ljubljana
 - Urbanistični institut - Ljubljana
 - Zavod SR Slovenije za spomeniško varstvo Ljubljana
- i institucija grada Sarajeva
 - Gradski sekretariat za prostorno uređenje - Skupštine grada Sarajeva
 - Gradski zavod za zaštitu kulturnih spomenika
 - Republički zavod za zaštitu prirode

- Šumarski institut i fakultet
 - Poljoprivredni institut i fakultet
 - Institut za arhitekturu, urbanizam i prostorno planiranje
Arhitektonskog fakulteta
 - Stručna organizacija za hidrotehniku
 - Meteorološki zavod
- i još institucije, koje bi definirali prilikom razgovora odnosno u toku samog rada.

Na osnovu dogovora u radnoj grupi (04) bi izvodjenje angažmana na izradi projektne dokumentacije preuzeo Institut za gozdno in lesno gospodarstvo pri Biotehniški fakulteti v Ljubljani - Odelenje za prostorno planiranje uz očekivanu i zagantovanu saradnju gore navedenih institucija.

Sa solidnim saradjivanjem mogli bi rad završiti do kraja 1981.godine pod sledećim uslovima:

- blagovremeno uključivanje parcijalnih istraživanja i ekspertiza institucija grada Sarajeva;
- i zagantovanih finansijskih sredstava na osnovama zajednički definiranog programa.

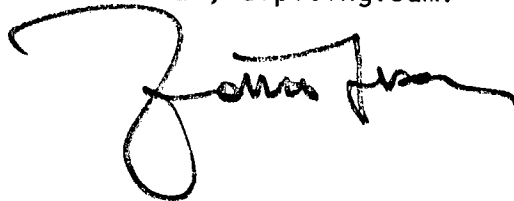
Z A K L J U Č A K

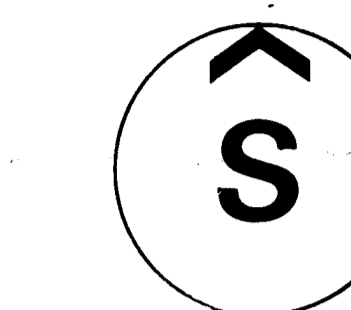
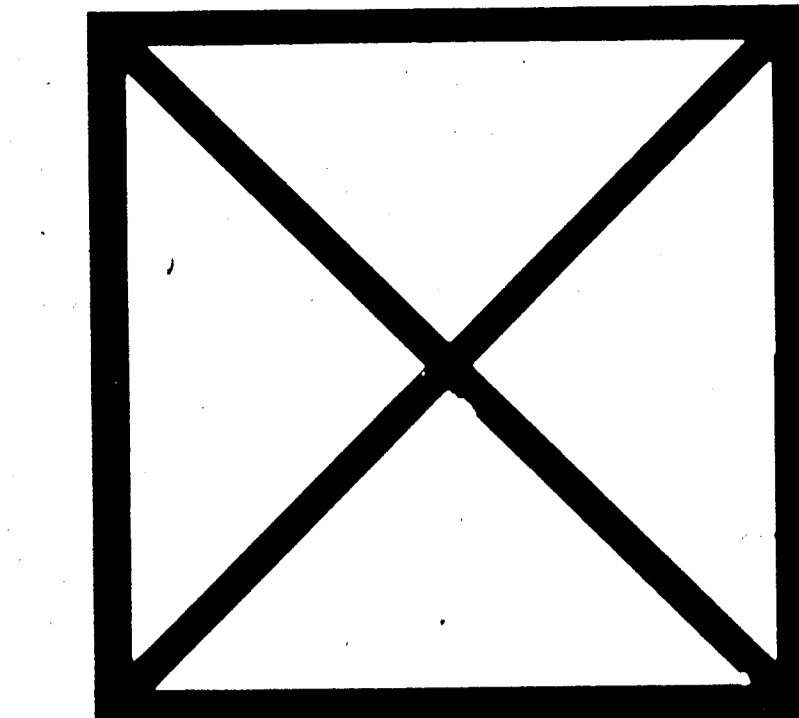
Visoko cjenimo poudanje društveno političke zajednica grada Sarajeva koja je posredno preko vašeg sekretariata povjerila našoj radnoj grupi priliku i mogućnost za saradjivanje sa vama. Tako nama kao i našim institucijama u veliko je zadovoljstvo što se nama je pružila prilika saradjivati na ovako značajnom projektu. Htjeli bismo je primjerno i vredno iskoristiti i pružiti naša istraživačka iskustva i maksimalnu stručnu pomoć.

Ujedno očekujemo vaše puno angažiranje i organiziranje onih institucija grada Sarajeva, koje bi mogle olakšati naš zajednički zadatak i ujedno obezbediti najjeftiniju varijantu izrade traženih planskih dokumenata.

Odeljenje za prostorno planiranje
Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo pri BF

Žonta Ivan, dipl.ing.šum.

NAMJENA
POVRŠINA
1:5000

- 1 KUPALIŠTE BENTBAŠA
- 2 GRADSKI BEDEMI
- 3 DARIVA KORUJA
- 4 LUKA
- 5 MOŠČANICA BORJIA
- 6 KOZJA ČUPRIJA
- 7 VIDIKOVAC KOSMATICA
- 8 KANJON MILJACKA
- 9 JEZERO SASTAVCI
- 10 PRISOJE
- 11 ČELJIGOVIĆI SJENOVICA GRADIŠTE
- 12 KANJON BULOZI
- GRANICA ZONA

ZONE PO RASPISU KONKURSA	I		II			III						
	ŠIRŠE PRIGRADSKO REKREACIONO PODRUČJE											
ZONE PO PROJEKTU OKVIRNA PODJELA GRUPACIJA PO GLAVNIM AKTIVNOSTIMA	UŽI MJESNI REKREACIONI PARK				ŠIRŠE PRIGRADSKO REKREACIONO PODRUČJE							
BROJ ZONE IME ZONE	MJESNA REKREACIJA		SPORTSKI PARK		ALPSKI CENTAR		TURISTIČKI KOMPLEKSI					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
AKTIVNOSTI:												
KOŠARKA			X	X	X	X		X	X	X	X	
OBOJKA	X		X	X	X	X		X	X	X	X	
RUKOMET	X		X	X	X	X		X	X	X	X	
TENIS			X	X	X	X		X	X	X	X	
BOČANJE	X		X	X	X	X		X	X	X	X	
TRIM STAZE			X	X	X	X		X	X	X	X	
ALPSKO SKIJANJE							X	X	X	X	X	
DJEČJE SKIJALIŠTE			X	X	X	X		X	X	X	X	
TRČANJE SKIJAMA			X	X	X	X		X	X	X	X	
TURNO SKIJANJE			X	X	X	X		X	X	X	X	
SANKANJE			X	X	X	X		X	X	X	X	
ROĐLANJE LIGURANJE			X	X	X	X		X	X	X	X	
KULIZANJE	X		X	X	X	X		X	X	X	X	
KUPANJE	X		X	X	X	X		X	X	X	X	
DJEČJE IGRE UZ VODU	X		X	X	X	X		X	X	X	X	
VEŠLANJE	X		X	X	X	X		X	X	X	X	
KAJAK STAZE			X	X	X	X		X	X	X	X	
RIBARLENJE	(X)		X	X	X	X		X	X	X	X	
ŠETNICA-PROMENADA	X		X	X	X	X		X	X	X	X	
REKREACIJSKI PUT		X	X	X	X	X		X	X	X	X	
PUREVI OČIGLEDNE NASTAVE		X!	X	X	X	X		X	X	X	X	
KONJČKI PUTEVI			X	X	X	X		X	X	X	X	
BICIKLISTIČKE STAZE	X		X	X	X	X		X	X	X	X	
ŽIČARE			X	X	X	X		X	X	X	X	
PLANINARSKI PUT			X	X	X	X		X	X	X	X	
POLIGONI ZA OBUKU			X	X	X	X		X	X	X	X	
STRELIŠTE			X	X	X	X		X	X	X	X	
KAMPIRANJE			X	X	X	X		X	X	X	X	
PODRUČJE ZA UZGOJ DIVLJADI			X	X	X	X		X	X	X	X	
ALPINISTIČKI POLIGONI			X	X	X	X		X	X	X	X	
ALPINISTIČKI VRTIĆ			X	X	X	X		X	X	X	X	
TEFERIČ			X	X	X	X		X	X	X	X	
LOŽIŠTA			X!	X	X	X	(X)	(X)	X!	X!	X	X

